

सुक्तिसूधा

आत्मा अमर छ, न यो जन्मन्थ न मर्छ। -गीता

सम्पादकीय

मारमा परेका श्रमिकलाई सम्भ

विश्वभरका मजदुरहरूले गरेको संघर्षको इतिहासलाई सम्भेर में दिवस मनाइएको छ। एक सय बत्तीस वर्ष पहिला में १ तारिकका दिन संसार निर्माण गर्ने श्रमिक वर्गले संघर्ष, एकता र वीरताको प्रदर्शन गरेका थिए। आठ घण्टा काम, आठ घण्टा आराम र आठ घण्टा मनोरञ्जन लगायतका माग सहित अमेरिकाको शिकागो शहरमा मजदुरहरूले बलिदानी संघर्ष गरेका थिए। त्यही संघर्षले सफलता हासिल गरेका हुँदा मे १ लाई अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवसको रूपमा मनाउन थालिएको हो। मे १ मा संसारभरका मजदुरहरूले आफ्ना अधिकार प्राप्तिको लडाइको स्मरण गर्दै आएका छन्। मजदुरले त्यो अधिकार प्राप्त गर्न थुप्रै मजदुरहरूले आफ्नो रात पसिना बगाएका छन्। त्याग र बलिदानकै प्रतिफल अहिलेको अवस्थामा मजदुरहरूले थप अधिकारका लागि संघर्ष गर्ने माहोल बन्दै गएको छ।

निर्कुश शासनकालमा मजदुरहरूले आफ्ना माग सुनाउन पनि सक्ने अवस्था थिएन। नेपालका श्रमिकहरूले मे १ का दिन लडाई आएको गौरवपूर्ण इतिहास छ। लोकतन्त्र पछि मे १ का दिन सार्वजनिक विदा दिने अवस्था मजदुरहरूले गरेको आन्दोलनको प्रतिफल हो। नेपालमा निर्कुशतन्त्रको अन्त्य भइ लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएको छ। नेपालमा विसं २००३ मा मजदुरहरूले विराटनगरको जुट मिलबाट सुरु गरेको मजदुर आन्दोलनले अन्ततः जहानियां राणाशासनलाई धूँडा टेकायो। २००७ सालको प्रजातन्त्र स्थापनापछि पञ्चायती शासन व्यवस्थाको अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

नेपालमा २०४६ सालपछि मात्र आफ्नो उचाइ लिएको ट्रेड युनियन आन्दोलनले २०७२ को सर्विधानको धारा ३४ मा श्रमिको हकलाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेपछि कानुनी रूपमा श्रमिकका आवाजहरू थप व्यवस्थित भएको देखिन्छ। उचित पारिश्रमिक, सुविधा तथा योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षाको हकलाई सर्विधानले सुनिश्चित गरेको छ। प्रत्येक श्रमिकलाई श्रम अभ्यासको हक हुने, ट्रेड युनियन खोल्ने र त्यसमा सहभागी हुने तथा सामूहिक सौदावाजी गर्ने पाउने व्यवस्थालाई सर्विधानले आत्मसात गरेको छ। श्रमिकका हक, हित र सुविधालाई व्यवस्था गर्न, श्रमिक र रोजगारदाताको अधिकार र कर्तव्यको स्पष्ट व्यवस्था गरी असल श्रम सम्बन्धको विकास गर्न र श्रम शोषणका सबै अवशेषको अन्त्य गर्न श्रम ऐन, २०७४ जारी गरी लागूसमेत गरिएको छ।

श्रमिकको व्यावसायिक तथा पेसागत हक हितलाई संरक्षण र संवर्द्धन गर्न ट्रेड युनियन ऐन, २०४९ लागू गरिएको छ। निजामती सेवा ऐन २०४९ ले पनि ट्रेड युनियनको अधिकारलाई कानुनी रूपमा थप संस्थागत गरेको छ। कर्मचारीहरूको पेसागत हक हित र सुरक्षाका लागि अधिकारिक ट्रेड युनियन खडा गरिएको छ। असाधारणत आर्थिक वृद्धिको अपेक्षा गरेको भन्दा फॅन्ड पाँच प्रतिशतले घट्ने सरकारले अनुमान गरेको छ भने रोजगारी र जीविकामा परेको क्षति अभूतपूर्व हुने देखिन्छ। यसपालि अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवस मनाइहो विश्वभरिका मजदुरहरूले रोजगारी गुमाउने, स्वास्थ्य सुरक्षा प्रमुख चुनौती बनेको छ। मजदुर मध्ये पनि सञ्चित वा अनोपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने दैनिक ज्यालादारी, निर्माण क्षेत्रका श्रमिक तथा साना व्यापारमा समर्हित कामदारहरू सबैभन्दा धेरै मर्कमा पर्ने देखिएको छ।

आइएलओको आँकडाअनुसार विश्वका डेढ अर्बभन्दा धेरै त्यस्ता मजदुरको रोजगारी जोखिममा परेको छ। कैनू वैकल्पिक आम्दानीको अभावमा यी मजदुर र तिनका परिवारको जीविका सङ्कटमा पर्नेछ। नेपालमा पनि लाखौं मानिस सञ्चित क्षेत्रमा काम गर्छन्। सकेसम्म त्यस्ता श्रमिकलाई सरकारी काममा लगाएर राहतस्वरूप पैसा र खाद्यान्न दिए सहयोग गरिने निर्णय गरिएको भनिन्छ। विश्वमा त्यस्ता धेरै श्रमिक छन् जो साँझ खान र बस्नको निर्मित मात्रै आफ्नो भरदिन श्रममा खर्चिरहेका हुन्न्। यही चुनौतीपूर्ण परिस्थिति आज नेपालले पनि व्याहोरिरहेको छ। महामारी नियन्त्रणमा अहोत्रांशारिरिक हैरानी र मानसिक तनावको पर्वाह नगरी महामारी विरुद्धको लडाइँको अग्रमोर्चा सम्झालिरहेका सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मीको उचित सुरक्षा सुनिश्चित, श्रमिको उचित सम्मानजनक मूल्याङ्कन हुनुपर्छ। महामारीलाई परास्त गर्ने उच्च मनोबलसहितक सुरक्षाको वातावरण आवश्यक छासरकारले श्रमिकको पारिश्रमिक बढाउने घोषणा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले गरेका छन्। सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम, कर्मचारीको पारिश्रमिक वृद्धि सबै श्रमिको सम्मान हो। असंगतिक श्रेत्रका मजदुरको स्वास्थ्य र सुरक्षामा ध्यान दिनुपर्छ। कोभिडको कारण कठिनाइ र जीवनमरणको संघर्षमा बाँचेका सबैलाई मजदुर (श्रमिक) दिवसको शुभकामना।

भारतमा एकैदितमा चार लाखभन्दा बढी संख्यामा

रासस

काठमाडौं, १८ बैशाख

भारतमा कोरोनाभाइरसबाट सङ्क्रमित भएका हरूको सङ्ख्या विगत २४ घण्टामा चार लाख नाथेको छ।

कोरोनाभाइरसको महामारी सुरु भएदेखि दैनिक सङ्क्रमितको सङ्ख्या यो नै सबैभन्दा धेरै भएको अधिकारीहरूले जानकारी दिएका छन्। उनीहरूका अनुसार पछिल्लो २४ घण्टामा भारतभरी कूल चार लाख एक हजार ५२३ पुगेको छ। मन्त्रालयका अहिले पनि कोरोनाभाइरसबाट सङ्क्रमित भएका छन्। योसँगै अहिलेसम्म देशभरी कूल सङ्ख्या दुई लाख ११ हजार ८५३ पुगेको छ। मन्त्रालयका अनुसार भारतमा अहिले पनि कोरोनाभाइरसबाट सङ्क्रमित भएका छन्। योसँगै अहिलेसम्म देशभरी कूल सङ्ख्या दुई लाख ११ हजार ८५३ पुगेको छ।

सोही अवधिमा तीन हजार ५२३ जनाको मृत्यु भएको तथ्याङ्क सार्वजनिक गरेको छ।

भारतमा अहिलेसम्म कोरोनाभाइरसका कारण मृत्यु भएकाहरूको कूल सङ्ख्या दुई लाख ११ हजार ८५३ पुगेको छ। मन्त्रालयका अनुसार भारतमा अहिले पनि कोरोनाभाइरसबाट सङ्क्रमित भएका छन्। योसँगै अहिलेसम्म देशभरी कूल सङ्ख्या दुई लाख ११ हजार ८५३ पुगेको छ।

रासस

काठमाडौं, १८ बैशाख

भारतबाट अमेरिका आउन अमेरिकी सरकारले प्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतमा कोरोनाभाइरसको महामारी त्वारीहरूले भएको अधिकारीहरूले अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

अमेरिकी नायोजित अधिकारीहरूले रोक लगाएको तर उनीहरूले आपराधिकामा पनि पर्नेदेखि भएको अधिकारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय लगाइ र अप्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतबाट अमेरिका आउन अमेरिकी सरकारले प्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतमा कोरोनाभाइरसको महामारी त्वारीहरूले अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

अमेरिकी नायोजित अधिकारीहरूले रोक लगाएको तर उनीहरूले आपराधिकामा पनि पर्नेदेखि भएको अधिकारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय लगाइ र अप्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतबाट अमेरिका आउन अमेरिकी सरकारले प्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतमा कोरोनाभाइरसको महामारी त्वारीहरूले अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

अमेरिकी नायोजित अधिकारीहरूले रोक लगाएको तर उनीहरूले आपराधिकामा पनि पर्नेदेखि भएको अधिकारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय लगाइ र अप्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतबाट अमेरिका आउन अमेरिकी सरकारले प्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतमा कोरोनाभाइरसको महामारी त्वारीहरूले अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

अमेरिकी नायोजित अधिकारीहरूले रोक लगाएको तर उनीहरूले आपराधिकामा पनि पर्नेदेखि भएको अधिकारीहरूले अन्तर्राष्ट्रिय लगाइ र अप्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतबाट अमेरिका आउन अमेरिकी सरकारले प्रतिवन्ध लगाएको छ।

भारतमा कोरोनाभाइरसको महामारी त्वारीहरूले अन्त्य गर्दा होस् या दश वर्ष सशस्त्र जनयुद्ध वा २०६२/०६३ को जनआन्दोलन गर्दा होस्, नेपालका सबै राजनीतिक परिवर्तनहरूमा नेपाली श्रमिकहरूले गरेको योगदान महत्वपूर्ण छ।

अमेरिकी नायोजित अधिकारीहरूले रोक लग

